SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

A XVI. Pedagógiai Nyári Egyetem előadásai a Biológiai Központban, délelőtt 9 órától.

Gorka Lívia keramikusművész kiállítása a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 1-ig.

Kondor Béla monotípiái. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, július 29-ig.

Kecskés Ágnes textiltervező kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ „B" galériájában.

1978 legjobb plakátjai. Kiállítás a November 7. Művelődési Házban augusztus 15-ig.

Képek a Tiszáról, Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása a tápéi Juhász Gyula Művelődési Házban, augusztus 9-ig.

A Kiskunság népi faragása. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, július 26-ig.

A Solar alkotócsoport fotókiállítása a dorozsmai Petőfi Sándor Művelődési Házban.

Móricz Zsigmond-emlékkiállítás a Somogyi-könyvtárban, július 21-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai; Hunok, avarok, magyarok; Lucs-gyűjtemény; Épülő Szeged; Kőolaj és földgáz; Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és -viseletek; „Vasvirágok" — a szegedi lakatos- és kovácsmesterség 200 éve; Móra-emlékszoba.

A szegedi várban „Tűzön vizen keresztül él Szeged" — kiállítás a szegedi nagyárvíz 100 éves évfordulójára.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye Tápén (Vártó u. 4.), megtekinthető délelőtt 10-től délután 2-ig.

Az oktatástechnika fellegvára

Oktatáspolitikai céljaink megvalósítása nem képzelhető el a pedagógusok oktatástechnológiai kultúrájának (a korszerű taneszközök ismerete és helyes alkalmazása, illetve, ennek egyik feltételeként, a korszerű pedagógiai szemléletmód) növekedése nélkül. Az idei szegedi nyári egyetem ezért is tesz fontos szolgálatot a hazai pedagógustovábbképzés ügyének; azzal, hogy az oktatástechnika és technológia különféle tárgyköreit, elméleti és gyakorlati kérdéseit tárgyalja — az előadásokon és a bemutatókon.

A magyar oktatástechnika „fellegvára" a veszprémi országos központ, amely hat éve működik. Vezetői és munkatársai számos előadást, bemutatót tartanak a nyári egyetemen. *Az intézet munkájáról, illetve az oktatástechnika mai helyzetéről kértünk tájékoztatást Genzwein Ferenc főigazgatótól.*

— A központ létesítésével, tehát hat éve, elkezdődött Magyarországon *a pedagógusok oktatástechnikai képzése*, illetve továbbképzése. Intézetünk tevékenységének ez egyik legfontosabb része. Először a tanárképző főiskolákon vezették be ezeket a stúdiumokat, majd kiterjesztették minden pedagógusképző intézményre. A kötelező oktatástechnikai képzésen kívül az érdeklődő hallgatóknak lehetőségük van arra is, hogy speciális kollégiumokon az oktatástechnológiai témákról szerezzenek ismereteket. A széles körű továbbképzést a megyei intézetek végzik, mi az oktatókat oktatjuk, vagyis a főiskolák, illetve a továbbképzési intézetek munkatársainak képzését vállaljuk. A hat év alatt a mintegy 130 ezer főnyi magyar pedagógusgárda fele részt vett valamilyen oktatástechnikai tanfolyamon, hosszabb-rövidebb idejű képzésben. Másik fontos dolgunk a *taneszköz-fejlesztés*, ezen belül is az audiovizuális eszközök fejlesztése; a harmadik a *kutatás*. Oktatástechnikai és pedagógiai elméleti munkánkat két éve nemzetközi kooperációban, szovjet, NDK-beli, csehszlovák, lengyel és bolgár szakemberekkel együttműködve végezzük, természetesen a hazai tanszerkutatásokon belül az audiovizuális taneszközökkel intézetünk foglalkozik. Tervezőintézetekkel, beruházókkal kooperálnak a korszerű iskolatípus kialakításán dolgozó munkatársaink. Pillanatnyilag egy új debreceni lakótelep komplex nevelési központjának tervein munkálkodunk, ilyen intézmény van már Ráctelen, és Pécsett is készül. Mindezeken kívül *információs hálózatot* építettünk ki, gazdag könyv- és médiatárunk van, amelyben hazai és külföldi, nyomtatott és nem nyomtatott információhordozók találhatók. A tárat mintának is szánjuk: a hagyományos, sok polcos, könyvekkel rakott iskolai könyvtárak helyett az oktatási és közművelődési intézményeknek is a mienkhez hasonlító, korszerű eszközökkel, és a hozzájuk tartozó információhordozókkal megrakott „könyvtárakat" kell előbb-utóbb létrehozni. Csak néhány hónapos múltja van *műszaki fejlesztő* tevékenységünknek; az oktatásban használatos eszközök jó része nem erre a célra készül, mi olyan prototípusok (tv, magnetofon, diavetítő stb.) kifejlesztésén dolgozunk, amelyek kifejezetten iskolai használatra valók, és persze az új eszközök kifejlesztése is feladatunk. Gyártórészlegünk a pedagógiai részleg által megtervezett nullszériát készíti el, ezt kipróbáljuk, korrigáljuk, az Oktatási Minisztérium bizottsága elbírálja, jóváhagyja — vagy nem — az iskolai alkalmazást... A tömeggyártás és forgalmazás természetesen már nem a mi dolgunk.

Az intézet gyártási főosztályának vezetője, Mátrai Miklós:

— Valamennyi információhordozó elkészítésére képes a részlegünk: film- és videostúdiónk van, állókép-technikai csoportunk a színes és fekete-fehér képeket, az írásvetítő transzparenseket készíti, a hang- és szituációfelvételek a hangstúdióban, nyomdánkban pedig a nyomtatott információhordozók, tankönyvek és útmutatók készülnek. Drága munkahely a mienk; a filmforgatás költségei köztudomásúan nagyok, de nem olcsó dolog például elektronmikroszkópos felvételekről diákat készíteni, és sorolhatnám...

Dr. Zsolnai József, a pedagógiai főosztály vezetője:

— Tantárgy-pedagógiai osztályunkon az egyes tantárgyakhoz szükséges információhordozókat, filmeket, hangszalagokat, diákat, videokazettákat tervezzük meg, együttműködve természetesen a tantervkészítőkkel. Az Országos Pedagógiai Intézet javaslatai alapján tervezzük és fejlesztjük ki az eszközöket, de az együttműködés azt is jelenti, hogy a tantervet is módosíthatják, ha egy-egy jó taneszközt produkálunk. A korszerű eszközök és információhordozók használatát nagyon fontosnak találom: a tanulók jobban megértik segítségükkel az adott témát, ráadásul bizonyos tantárgyakban életre szóló élményeket szerezhetnek, például a kitűnő filmek révén. Hozzánk tartozik még az információs osztály és az oktatásfejlesztési, ez utóbbi a pedagógusképzést és továbbképzést végzi.

Sulyok Erzsébet

Pisztoly a tányérban

Pisztoly a vacsoratányérban *Mayer Gyula* filmplakátján; paplan alól kikandikáló talp mellé tűzött, rúzspecsétel hitelesített cédula: „Drágám! A Flóriánba mentem" felirattal *Tréfás Miklós* kereskedelmi plakátján; P betűből kialakított, kiáltó fej és az L betűből formált csupasz láb öszvérjele *Szilvási Nándor* műcsarnokbeli plakátkiállításának falragaszán... Megannyi figyelemkeltő, mellbevágó ötlet, fotográfikus megoldás. Az utca művészetének elmúlt évi darabjai közül került a falakra néhány kulturális és kereskedelmi plakát a *November 7. Művelődési Házban*, Újszegeden. Jók és kevésbé sikerültek, figyelemfelhívók és esztétizálók, ötletszinten maradók és precízen kivitelezettek.

A plakátművészet az egyik *legdemokratikusabb alkalmazott művészeti ág*. Mindennapjainkat kísérik hirdetőoszlopokon, kerítéseken, házfalakon. Rábeszélnek bennünket a vásárlásra, felhívják figyelmünket új termékekre, moziba hívnak, kiállításról tudósítanak. Kusza tollrajzok és precíz fotók, betű és kép, tobzódó színvilág és tartózkodó elegancia — mind-mind a mű szolgálatában. A kiállított munkák közül *Szyksnyan Wanda* és *Balla Margit* filmplakátjai a precíz rajzot képviselik, *Faragó István* Legátó-filmplakátja a szinte csak betűkből építkező szigorúság példája, *Helényi Tibor* a barokkos gazdagság, *Finta József* a buja, színes fotóhatás példáját adja.

A kiállítás ízelítő, velük és társaikkal jó volna minél többet találkozni az utcán.

T. L.

Megnyílt Gorka Lívia tárlata

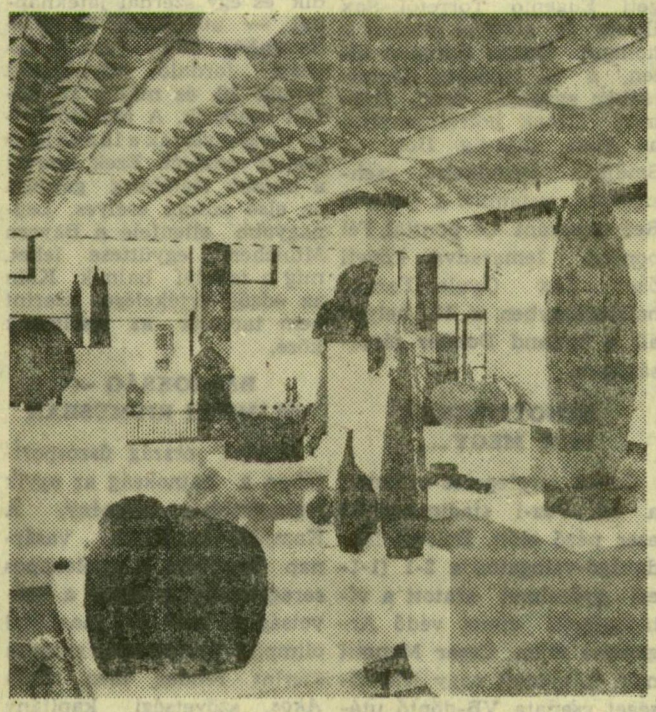

A Képcsarnok Gulácsy Lajos Termében a Szegedi Ünnepi Hetek egyik legszebb képzőművészeti kiállítása nyílt meg tegnap, csütörtökön délután. Gorka Lívia Munkácsy-díjas érdemes művész különleges hangulatú, újszerű kerámiáiból rendezett kiállítást dr. Koczogh Ákos művészettörténész nyitotta meg

„Ide, ide, kicsik, nagyok..."

Mert valódi népművészeti vásár előzi meg a néptáncfesztivál idei gálaműsorának, a *Vásár, avagy nemzetközi sokadalom Szegeden* című, kétrészes táncjátéknak mindkét dómszínpadi bemutatóját. Először tehát vasárnap délután indulhatunk az Aradi vértanúk terére — vásározni. A népművészek sátraiban mézesbábok, szőttesek, fafaragások, játékok, fazekasmunkák, ki tudja felsorolni, hányféle vásári portéka várja a vevőket. Aki belefáradna a nézelődésbe, válogatásba, fölvidítják a komédiások, akik nélkül nem vásár a vásár; a kecskeméti egészségügyi főiskola színjátszói *régi komédiákat*, az Astra együttes *bábjátékokat* mutat be a téren. A fesztivál külföldi vendégei is pódiumot kapnak, ahol szép táncaikat mutatják be.

A valódi vásárban minden bizonnyal jó hangulat teremtődik — a színpadi Vásárhoz, amelynek megtekintésére a játékmester, a Komédiás *(Jobba Gabi)* invitálja majd hangos rigmusokkal a „vásározó víg vendégséget".

Móra emlékezete

Tudományos ülés
Adalékok Móra-képünkhöz

Móra Ferenc helye nincs pontosan kijelölve a magyar irodalomtörténetben — mondta bevezetőjében *dr. Tolnai Gábor* akadémikus, a Móra-emlékbizottság elnöke a tegnapi szegedi ünnepi tudományos ülésen. A programnak éppen az volt a célja, hogy az irodalomtörténészek, Móra-kutatók újabb adatokkal, a tények új megvilágításával járuljanak hozzá a centenárium gazdagodó Móra-képéhez, segítsék elő Móra Ferenc sokszínű és gazdag munkásságának mind teljesebb föltérképezését.

Huszonkét évesen érkezett Móra ebbe a városba, az akkor huszonkét éves Szegedre — utalt *Tóth Béla Móra Szegedje* című előadásának első mondataiban e város idei kettős centenáriumára. 1902. május 2-án lett Móra a Szegedi Napló hírlapírója poétai reményekkel. Tóth Béla fölrajzolta azt a városképet, amely Mórát fogadta a század első éveiben, fölvillantotta a kor társadalmi-politikai-szociális viszonyait, az író életrajzi motívumait a kor társadalmi problémáihoz fűzte. Vázolta azokat a viszonyokat, amelyek meghatározó módon hatottak Móra Ferencre, a publicistára, a kultúrpalota igazgatójára, az íróra.

Dr. Fazekas István Életrajzi motívumok Móra témaválasztásában című előadásában éppen azt a huszonkét esztendőt boncolgatta, amely Kiskunfélegyházától Szegedig vezetett Móra életében. Szólt az akkori mezőváros viszonyairól, beszélt a családi ház elindító hatásairól. Megállapította, hogy a szegénység meghatározó élmény lett Móra számára, a szegényekkel való közösségvállalás tudata a félegyházi évekre vezethető vissza. Az előadó elemezte a félegyházi diákévek emberformáló hatását, fölvillantotta az első versek és novellák tematikáját. Móra első zsengéi a szerelmes versek mellett a családi és iskolai alkalmi költemények voltak, novelláiban pedig etnografikus hűséggel jelent meg a népélet sok mozzanata. Kétséget kizáró tény, hogy Móra pályájának már kezdetén erőteljesebbek prózai teljesítményei verseinél.

Irodalom és újságírás ellentmondásokkal teli kapcsolatát boncolgatta *Móra Ferenc, a publicista* című előadásában *dr. Földes Anna*. Móra publicisztikai tevékenységét nem az életrajz részeként, vagy az író világnézeti fejlődésének nyomvonalaként elemezte, hanem a publicisztikai tevékenység esztétikai értékeit tette mérlegre. Miután megállapította, hogy Móra hiába állította: nem politizál — vezércikkeinek sora, egész publicisztikai tevékenysége tömény politizálás. Elemzése mégis az újságíró módszereire, műfajaira, írói-irodalmi értékeire terjedt ki. Móra éppen azért léphette át az újságírás műfaji kereteit, azért alkothatott maradandót vezércikkben és tárcában, mert minden témájához írói kvalitásokkal nyúlt. Haláláig rajongója és szolgálója volt az újságírásnak, publicisztikai tevékenységének sokszínűsége, műfaji gazdagsága, hangvételének cizelláltsága, szerkesztésének újszerűsége kimondottan szépírói erényeket csillogtat. A megőrzés művésze, a kor hű krónikása volt.

Heller Ödön festőművész tragikus halála furcsa regény megírására ihlette Mórát. A festő halála című mű kapcsán *dr. Madácsy László* szólt a *humor és tragikus valóság ötvözetéről*. Költészet, fantáziaszárnyalás és rideg valóság, megélt élmény összefonódása jelenik meg e regényben Móra sajátos humorának fénytöréseiben. Az előadó e humor természetrajzát bontotta ki.

Eddig az irodalomtörténet jószerével egyedül Tömörkény Istvánt tekintette Móra Ferenc novellista elődjének. *Dr. Nacsády József* előadásában azt bizonyította, hogy Móra írásművészete *gazdadabb novellistahagyományokra épült*. Ezek a novellaelődök jórészt a helyi lapokban láttak napvilágot, részint leíró jellegű tanyai riportok, részint betyártörténetek, majd törvényszéki tudósítások voltak. Szegedi újságíróként Móra is belevetette magát a paraszti témavilág gyűjtésébe, s tárcáiban, novelláiban, a parasztmotívumok feldolgozásában e hagyományok egyenesági örököse. Számára ez a tematika hiteles dokumentumok forrása.

Móra Ferenc és Katona József életrajzi és írói párhuzamaira hívta fel a figyelmet *dr. Orosz László*. Móra Ferenc életében három írást szentelt Katona József emlékének, élete utolsó hónapjaiban egy Katonáról szóló regény terve foglalkoztatta. Az előadó azt boncolgatta, hogy talált egymásra a kecskeméti takács és a félegyházi szűcsmester fia, Móra Ferenc hogyan azonosult írásaiban elődjével.

Móra 1917-től haláláig a könyvtár és a múzeum igazgatója. A „vidéki pántlikamérés" teremtett számára lehetőséget szerteágazó múzeumi munkájához. *Dr. Trogmayer Ottó*, a *régész Móra* alakját fölvázolva szólt arról, hgy ő volt az első, aki új szemléletet hozott a magyar régészetbe. Az ásatások leletei mögött mindig embereket látott, s a gyűjteményeket igyekezett minél teljesebben és minél közérthetőbben közönség elé bocsátani. Ő mondta, hogy a „régészet megkövesedett néprajz, a néprajz élő régészet". Tudományos munkásságát kiegészítette múzeumi szervezői és ismeretterjesztő tevékenysége.

Dr. Tolnai Gábor zárszavában megállapította, hogy a centenáriumra kibontakozott széles körű érdeklődés, a tudományos vizsgálódás és *a szegedi tanácskozás is hozzásegít a helyes és teljesebb Móra-kép kialakításához*. (Az előadások anyagát a Kulturális Minisztérium támogatásával a kiskunfélegyházi és a szegedi városi tanács könyvalakban is megjelenteti.)

Az ünnepi ülés után dr. Tolnai Gábor a Móra-emlékbizottság tagjainak és az előadóknak *átadta a Móra-centenárium bronzplakettjét*, Ligeti Erika alkotását és Tóth Bélának, a születésnapra megjelent könyvét, a Móra Ferenc betűösvényein című kötetet.

*

Móra Ferenc szülővárosában, *Kiskunfélegyházán* május 6-án nyílt meg az író *felújított szülőháza*. A születésnap előestéjén a Kiskun Múzeum rendezett *reprezentatív emlékkiállítást*. A bemutató Móra-relikviákat — fotókat, kéziratokat, tárgyi emlékeket — tár a közönség elé. A bemutató igyekszik teljes képet adni Móra Ferenc életéről.

T. L.